

**Buck
Consultants
International**

Evaluatie convenant DSM afbouw ammoniaktransporten

Uitgevoerd in opdracht van:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, OCI Nitrogen, Provincie Limburg

Nijmegen, 14 september 2021

Inhoudsopgave

Blz.

Hoofdstuk 1	Introductie	3
Hoofdstuk 2	Evaluaties	6
2.1	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	6
2.2	Gedeputeerde Staten van Limburg	8
2.3	OCI Nitrogen	10
2.4	Gedeputeerde Staten van Noord-Holland	12
2.5	Totaal overzicht uitvoering afspraken	14
Hoofdstuk 3	Conclusies en aanbevelingen	20
3.1	Uitvoering convenant	20
3.2	Procedurele zaken convenant	20
Bijlage 1	Lijst opgeleverde documenten	22

Hoofdstuk 1   **Introductie**

Introductie

In maart 2008 is er tussen DSM Agro, DSM N.V, Provincie Noord-Holland, Provincie Limburg en de Rijksoverheid een principe akkoord getekend en in maart 2009 is het convenant “Convenant DSM afbouw ammoniaktransporten” afgesloten met als voornaamste doel het beëindigen van het structurele vervoer van ammoniak over het spoor tussen de DSM sites in IJmuiden en Geleen en vergroting van de verwerkingscapaciteit voor ammoniak op de locatie te Geleen. Het convenant is door partijen eind 2020 vrijwillig met een jaar verlengd, en loopt eind 2021 af.

Zoals in artikel 7 van het convenant is vastgesteld, vindt er aan het einde van de looptijd van het convenant een slotevaluatie plaats. De evaluatie richt zich op de afspraken van het convenant en of aan deze afspraken is voldaan en daarmee het doel is behaald. Daarnaast wordt gekeken of het convenant invloed heeft gehad op andere ontwikkelingen en daardoor neven-effecten heeft gehad.

Achtergrond

DSM Agro/OCI Nitrogen¹ (OCI) produceert ammoniak dat bestemd is voor afnemers op de Europese markt. DSM Agro had, bij sluiting van het convenant in 2008, zowel een vestiging in Geleen als een vestiging in IJmuiden waar ammoniak werd verwerkt tot kunstmest. Beide vestigingen beschikten over twee salpeterzuurfabrieken, aangezien salpeterzuur nodig is voor de productie van kunstmest. Toentertijd was de geproduceerde hoeveelheid ammoniak in Geleen – op lokaal niveau – groter dan de verwerkingscapaciteit ter plaatse. Ammoniak dat niet in Geleen kon worden verwerkt, werd afgevoerd per spoor. Daardoor werd er structureel gemiddeld 116.000 ton ammoniak per spoor per jaar vervoerd van de DSM Agro vestiging in Geleen naar de vestiging in IJmuiden. In incidentele gevallen werd ook ammoniak per spoor vanuit IJmuiden naar de vestiging in Geleen vervoerd. Daarnaast werd ammoniak per spoor afgevoerd vanuit Geleen naar afnemers in West-Europa (externe verkopen).

Met het oog op risicobeheersing en ten behoeve van de bescherming van het milieu, had de Rijksoverheid een belang bij het beëindigen van de ammoniaktransporten per spoor tussen de DSM Agro vestigingen in Geleen en IJmuiden. Eind 2004 heeft het Kabinet naar aanleiding van Ketenstudies Ammoniak, Chloor en LPG dan ook aangekondigd zich in te zetten om het

---

¹ In 2010 heeft OCI Nitrogen de activiteiten van DSM Agro in Geleen overgenomen en daarmee ook de verplichtingen uit het convenant.

structurele vervoer van ammoniak per spoor tussen Geleen en IJmuiden te beëindigen². Na onderhandelingen met betrokken partijen, waren de partijen bereid te investeren in het afbouwen van het gehele vervoer van ammoniak per spoor tussen Geleen en IJmuiden en vice versa en is in maart 2008 een principe akkoord getekend en is uiteindelijk het convenant opgesteld.

De hoofddoelstelling van het convenant is dan ook de beëindiging van het structurele vervoer van ammoniak over het spoor tussen de DSM vestigingen in IJmuiden en Geleen op uiterlijk 31 december 2009 en vergroting van de verwerkingscapaciteit voor ammoniak op de locatie te Geleen.

Om de hoofddoelstelling te bereiken hebben de Partijen afgesproken de activiteiten uit te voeren in twee fasen:

- 1 Fase 1 (Resultaatsverplichting)
  - I. Sluiting van de vestiging van DSM Agro in IJmuiden, met uitzondering van de stoomketel (zoals beschreven in artikel 12), uiterlijk op 31 december 2009;
  - II. Verplaatsing van salpeterzuurfabriek 5 van IJmuiden naar de DSM Agro locatie in Geleen. Dus de ontmanteling en opbouw van de fabriek waarbij in 2011 en volgende jaren minimaal 55.000 ton ammoniak per jaar extra wordt verwerkt in Geleen.
- 2 Fase 2 (inspanningsverplichting):
  - III. Uitbreiding van de verwerkingscapaciteit van ammoniak in Geleen zodat uiterlijk in 2015 en volgende jaren additioneel 61.000 ton ammoniak en in totaal minimaal 116.000 ton ammoniak per jaar in Geleen verwerkt kan worden en de afvoer van de ammoniakstroom per spoor naar IJmuiden overbodig werd.

Na uitvoering van alle verplichtingen wordt vanuit Geleen alleen nog ammoniak per spoor vervoerd naar externe klanten in West-Europa. Dit vervoer wordt nog altijd via de kortst mogelijke (Basisnet)route naar het buitenland vervoerd. Aanvoer van ammoniak naar Geleen wordt per binnenvaart uitgevoerd. De incidentele stroom vanuit IJmuiden naar Geleen is verlegd naar de binnenvaart vanuit de terminal in Rotterdam welke OCI Nitrogen in 2010 heeft gekocht.

Doelstellingen evaluatie

De evaluatie van dit convenant heeft zowel een kwalitatieve als kwantitatieve kant. De kwantitatieve kant van de evaluatie richt zich op de vraag of de afspraken, welke zijn vastgelegd in de artikelen van het convenant, zijn uitgevoerd. Daarnaast is ook de kwalitatieve kant van belang, hierbij wordt ingegaan of het convenant het gewenste effect heeft gehad.

Voor de evaluatie is er met elke convenantpartij (OCI, Ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat, Provincie Limburg en Provincie Noord-Holland) een apart interview gehouden. Tijdens deze gesprekken is met behulp van een vastgesteld evaluatieformat nagegaan hoe

---

² Kamerstukken II 2003/04, 27 801, nr. 26, 22 december 2004.
Buck Consultants International

het proces is verlopen en of het doel is behaald. De uitkomsten van de gesprekken zijn te vinden in de bijlage. Ter verificatie van de uitvoering van de afspraken is tevens gevraagd de antwoorden te onderbouwen met documentatie. In de ingevulde evaluatieformats is aangegeven welke acties met documentatie onderbouwd zijn. De documentatie is ter toetsing ingezien door de uitvoerders van de evaluatie.

Deelnemende partijen evaluatiegesprekken:

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
- Provincie Limburg
- OCI Nitrogen
- Provincie Noord-Holland
- BCI

Hoofdstuk 2   **Evaluaties**

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 1 tot en met 4 een algemeen beeld gegeven per convenant partij over hoe zij terugkijken op het belang en uitvoering van het convenant. In paragraaf 5 is een concluderende tabel opgenomen met een overzicht van alle afspraken uit het convenant en de mate waarin deze zijn nagekomen.

2.1   Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

In de jaren rond 2008/2009 kwam op basis van ketenstudies Ammoniak, Chloor en LPG³ de maatschappelijke druk en de wens om naast chloortransporten per spoor ook het ammoniaktransport per spoor te verminderen en daarmee de veiligheidsrisico's van dit transport te beperken. Een belangrijke binnenlandse stroom was het ammoniaktransport van Geleen naar één van de twee salpeterzuurfabrieken in IJmuiden. Het voormalige ministerie van VROM wilde dit transport stoppen, door de fabriek uit IJmuiden te verplaatsen naar Geleen. Om dit te bereiken moest tussen vijf partijen afspraken gemaakt worden (DSM Holding, DSM Agro, Provincie Noord Holland, Provincie Limburg en ministerie van VROM). Na een periode van onderhandelingen is uiteindelijk het "convenant DSM Afbouw Ammoniaktransporten" door alle partijen ondertekend. Naast enkele tegenstrijdige belangen (bijv. door het stopzetten van de fabriek in IJmuiden gingen ruim 100 arbeidsplaatsen verloren en kwamen er in Geleen 10 tot 20 arbeidsplaatsen bij) had dit convenant voor alle partijen voordelen. Daarom hebben alle partijen in de ogen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ook goed meegewerkt aan de uitvoering en zijn alle belangrijkste afspraken goed nagekomen. Hierdoor is het doel van het convenant, namelijk het stoppen van het spoortransport van ammoniak tussen Geleen en IJmuiden, behaald.

De primaire verplichtingen zijn door alle partijen tijdig nagekomen, zodat op tijd gestopt kon worden met het spoortransport van ammoniak tussen Geleen en IJmuiden. Dit betrof onder andere de gedeeltelijke intrekking van de milieuvergunning voor de fabriek in IJmuiden, de ontmanteling van de fabriek, het door laten werken van de stoomketel, toekenning van emissierechten, aanvragen en verkrijgen van vergunningen in Geleen voor de nieuwe fabriek, opbouw en in dienst nemen van de nieuwe fabriek en uiteindelijk de uitkering van de financiële nadeelcompensatie. Geen van de partijen zijn tussentijds in beroep gegaan of hebben bezwaar gemaakt en er zijn geen noemenswaardige vertragingen geweest.

Het nadeelcompensatiebedrag is in die tijd middels een arbitragezaak (SAOZ) bepaald. De kosten voor het verplaatsen van de fabriek waren moeilijk te bepalen. Uiteindelijk zijn de

---

³ • Ketenstudies Ammoniak, Chloor en LPG, KPMG, TNO, ECORYS, november 2004.
Buck Consultants International

kosten hoger uitgevallen dan vooraf gedacht. De meerkosten heeft DSM Agro (conform de afspraken uit het convenant) zelf gefinancierd.

In de eerste periode heeft DSM Agro aan het ministerie gerapporteerd over de uitvoering van het convenant en de verwerkte en getransporteerde volumes ammoniak. Deze rapportages zijn toen besproken. Op dit moment is echter niet meer terug te halen wanneer precies en hoe vaak deze rapportages zijn verstrekt. Toen de belangrijkste afspraken waren afgerond (stoppen van het spoortransport tussen beide DSM Agro vestigingen, ontmanteling van de fabriek in IJmuiden en bouw van de fabriek in Geleen) is de rapportage alleen nog gebeurd op momenten dat er afwijkingen waren ten aanzien van de afgesproken volumes. In 2015 dreigde er door brand in de fabriek een overschrijding te ontstaan. Dat is toen tijdig aangekondigd bij het ministerie. Doordat in 2015 een nieuwe binnenhaven voor ammoniak in Stein werd geopend, kon ammoniak per schip worden vervoerd, waardoor uiteindelijk voldaan kon blijven worden aan de afgesproken gelimiteerde volumes per spoor. In 2019 was er wel een kleine overschrijding van 3,9kt (dat is circa 3% van het totaal per spoor te vervoeren volume van 126 kt ammoniak). Dat is tijdig aan het ministerie gerapporteerd. De volumes die nog wel per spoor vervoerd mogen worden (export) zijn altijd via de kortste (Basisnet)routes per spoor vervoerd. Dat komt ook uit de Basisnetrapportages naar voren.

Om het vervoer per spoor veiliger te maken heeft DSM NV conform afspraak een plan van aanpak voor het Warme BLEVE⁴ vrij vervoer gemaakt. Het convenant heeft in de ogen van het Ministerie een positief effect gehad op het uiteindelijk bereiken van het convenant Warme BLEVE vrij rijden dat in 2012 tussen het ministerie, verladers van zeer brandbare vloeistoffen en brandbare gassen, terminal organisaties en spoorvervoerders is afgesloten. Dit convenant was nodig, zodat de sector steeds meer treinen warme-BLEVE-vrij gingen samenstellen, zodat voldaan kon gaan worden aan de bij de invoering van het Basisnet aan het vervoer van gevaarlijke stoffen toegekende maximale risicoruimte van hoofdspoorwegen.

De afspraken rondom emissierechten was een belangrijk onderdeel van de afspraken in het convenant. Deze afspraken zijn toen ook gedeeld met en goed gekeurd door de Tweede Kamer.

Het convenant heeft twee positieve neveneffecten gehad:

- 1 Positieve bijdrage aan het tot stand komen van het convenant Warme BLEVE vrij rijden (zie boven)
- 2 Heeft stimulans gegeven aan de ontwikkeling van de binnenvaart haven voor ammoniak in Stein.

Ad1: doordat er een plafond is aan het volume dat per spoor vervoerd mag worden en er altijd en bepaalde onbalans in productie en verwerking van ammoniak is, had OCI behoefte aan

---

⁴ een warme BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion) kan bij het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor ontstaan als een externe brand (ontstaan door het lek raken van een wagen met zeer brandbare vloeistof, gevolgd door ontsteking) een in de directe nabijheid van die brand aanwezige tank gevuld met brandbaar gas aanstraalt, waardoor de druk in die tank oploopt en tegelijkertijd het materiaal van de tank verzwakt. De combinatie van die twee verschijnselen kan ervoor zorgen dat de tank met brandbaar gas (na verloop van tijd) bezwijkt. De vrijkomende vloeistof kan expanderen en kan verbranden in een grote vuurbal met een diameter die kan oplopen tot ca. 200 meter (bron: Convenant Warme BLEVE Vrij rijden).

veilig transport van ammoniak (o.a. tussen Geleen en de terminal in Rotterdam). Dat kan met de binnenvaart. OCI heeft daarom besloten tot de aanleg van de binnenvaarthaven in Stein.

Leerpunten

Terugkijkend op dit convenant, was dit één van de meest complexe convenanten om af te sluiten. Het Ministerie is dan ook tevreden met de naleving door alle partijen. Leerpunt is dat het van belang is om duidelijk te communiceren over welk doel of met welke achtergrond een bepaald besluit wordt genomen. Daarbij moeten eventuele nevensdoelen ook goed geduid worden. In dit convenant was bijvoorbeeld een nevensdoel het in balans brengen van productie en verwerking van ammoniak in Geleen. Dit bleek in de praktijk niet volledig realiseerbaar, maar dit was geen primair doel. Met de aanleg van een ammoniak haven in Stein, en daarmee mogelijkheid voor aan- en afvoer per binnenvaart is hierin een passende oplossing gevonden. Een convenant is per definitie eindig. Doelen of afspraken die worden opgenomen, dienen daarom ook eindig te zijn en moeten niet permanent zijn. Daarvoor zijn andere afspraken en/of regelgeving nodig.

Dit convenant had een lange looptijd van 11 plus 1 jaar. Terugkijkend had een (tussentijdse) evaluatie beter eerder plaats kunnen vinden. Bijvoorbeeld op het moment dat de belangrijkste afspraken – stoppen van vervoer van ammoniak per spoor tussen beide DSM Agro vestigingen, ontmanteling fabriek IJmuiden en opbouw Slapeterzuurfabriek te Geleen – uitgevoerd waren. Na zo'n lange periode zijn veel direct betrokken personen niet meer in functie en zijn documenten als gevolg van gewijzigde systemen niet of moeilijk terug te vinden.

2.2 Gedeputeerde Staten van Limburg

De Provincie Limburg had een dubbel belang bij het afsluiten van het convenant. De provincie had belang bij het verbeteren van de veiligheid van het vervoer van ammoniak en daarmee ook belang bij het stoppen van het ammoniak vervoer per spoor tussen Geleen en IJmuiden. Daarnaast is Chemelot een belangrijke productieomgeving met groot economisch belang voor de regio. Goede verbindingen voor aan- en afvoer van diverse goederen en mogelijkheden voor economische groei is dan ook belangrijk. Beide worden geborgd met het convenant. De partijen hebben goed meegewerkt aan de uitvoering van het convenant en het doel – het stopzetten van het ammoniaktransport per spoor tussen Geleen en IJmuiden – is behaald.

De provincie Limburg is met name betrokken geweest bij de milieuvergunningverlening voor de bouw van de nieuwe salpeterzuurfabriek en uitbreiding van de verwerkingscapaciteit in Geleen. Bij de bouw van een nieuwe fabriek moet aan de laatste stand van de regelgeving en technieken worden voldaan. Bij vergunningverlening wordt daar op toegezien. Door de actuele regelgeving, moest de fabriek aan hogere eisen voldoen, dan dat deze voldeed toen de fabriek nog in IJmuiden stond. De fabriek moest daarom op diverse plekken worden aangepast, waardoor de kosten hoger uitvielen dan eerder gedacht. DMS Agro heeft daar in die tijd bezwaar tegen gemaakt (gedurende de formele aanvraagprocedures), maar heeft uiteindelijk aan de eisen voldaan en heeft ook de benodigde documenten ingediend waardoor

vergunning verstrekking mogelijk was. Exacte data zijn niet meer goed terug te vinden, omdat betrokken personen niet meer in functie zijn en documenten na de lange periode ook niet meer waren terug te vinden.

De provincie heeft geen rapportages over het convenant of de volumes terug kunnen vinden. Wel heeft de provincie over de volumes contact gehad met OCI en zijn de totaal getransporteerde volumes terug te vinden in de Basisnet rapportages en rapportages van ProRail. Uit steekproeven die gehouden worden voor de controles voor de milieuvergunningen zijn geen bijzondere zaken naar voren gekomen. De provincie heeft niet geacteerd op het ontbreken van rapportages, omdat alle belangrijke afspraken uit het convenant tijdig zijn nagekomen. Daarmee had dit dossier minder prioriteit.

De ammoniak volumes die nog per spoor worden vervoerd (voornamelijk export naar Duitsland) gaan via de kortste (Basisnet) routes. Het zou helpen als de (oude) spoorbeveiliging van de Maaslijn aangepast zou worden, zodat meer vervoerders van deze lijn gebruik kunnen maken. Verschillende vervoerders kunnen deze (korte) route niet gebruiken, omdat zij niet over de juiste locomotieven beschikken.

De provincie is niet betrokken geweest bij het plan van aanpak voor het Warme BLEVE vrij rijden.

De overgang van DSM Agro naar OCI Nitrogen was tijdig aangekondigd en OCI heeft ook alle verantwoordelijkheden in het kader van dit convenant in de ogen van de provincie volledig overgenomen.

Het convenant heeft bijgedragen aan de komst van de “ammoniakhaven” in Steen. Ondanks de uitbreiding van de productiecapaciteit in Geleen, blijft aanvoer van ammoniak naar Geleen voor de continuïteit en groei belangrijk. Vervoer via het schip is veiliger dan via het spoor, waardoor de shift van spoor naar binnenvaart bijdraagt aan verbetering van de veiligheid. Doordat er een plafond aan het per spoor te transporteren volume ammoniak zit (door convenant en Basisnet) en vervoer van ammoniak tussen Chemelot en zeehavens belangrijk is, werd de noodzaak voor een binnenvaarthaven groter en kwam de ontwikkeling van de haven in een stroomversnelling.

De provincie was betrokken bij de verlenging van dit convenant. Het provinciebestuur heeft daarover een besluit genomen.

Leerpunten

De primaire afspraken uit het convenant zijn goed nagekomen. Daardoor is het dossier op de achtergrond geraakt en zijn de procedurele zaken niet goed bijgehouden. Daar moet in vervolg beter op toegezien worden.

Het convenant benoemd ook een nevensdoel “vergroten van de verwerkingscapaciteit voor ammoniak in Geleen gericht op het in balans brengen van de productie en verwerking van ammoniak aldaar”. Doordat het verschillende processen zijn, zijn de productie en verwerking van ammoniak nooit volledig in balans. Dit nevensdoel (...vergroting van de productiecapaciteit

voor ammoniak op de locatie in Geleen, “gericht op het in balans brengen van de productie en verwerking van ammoniak aldaar”) is in het convenant niet duidelijk als nevensdoel aangegeven, waardoor partijen zoals de Gemeente Sittard- Geleen, daar vragen over stellen. Ondanks dat dit transport binnen de wettelijke kaders gebeurt, wilt de gemeente toch het liefst zo min mogelijk transport. Nevensdoelen moeten in vervolg dan ook nadrukkelijker geduid worden of niet opgenomen worden.

Indien er in toekomst een nieuw convenant komt moeten doelen (o.a. veiligheid en energietransitie) duidelijk verwoord worden. Ook moet gekeken worden wat de meerwaarde is ten opzichte van reeds bestaande wetten en regels zoals Basisnet. Indien middels een convenant dan toch besloten wordt tot tijdelijk strengere regels in te voeren, moet dat ook voor de andere betrokken partijen (zoals OCI Nitrogen) iets opleveren.

2.3 OCI Nitrogen

In de periode voor het afsluiten van het convenant stond DSM Agro voor het besluit om wel of niet te investeren in vernieuwing van de installaties van de fabriek in IJmuiden. Deze waren enigszins verouderd. In die tijd kwam er ook steeds meer bezwaar en discussie over het ammoniakvervoer per spoor. Bij vernieuwing van de installatie in IJmuiden zou DSM Agro meer toegewezen zijn op import van ammoniak met meer fluctuerende prijzen en daarmee een heel nieuw business model. Een andere optie was met de overheid tot een afspraak komen om een deel van de fabriek uit IJmuiden te verplaatsen naar Geleen, zodat ook het transport per spoor tussen de locaties zou komen te vervallen. Deze laatste optie was voor alle betrokken partijen de betere optie. Op 4 maart 2008 is daarover een principeovereenkomst getekend, waarna de afspraken in september dat jaar in de Tweede Kamer zijn behandeld en het convenant definitief kon worden. Per 31 december 2009 verviel toen gedeeltelijk de milieuvergunning voor de fabriek in IJmuiden en stopte de fabriek met haar verwerking. De stoomketel op het terrein heeft nog enkele jaren dienst gedaan.

Door het stoppen van de fabriek in IJmuiden moest voor 135 personen een nieuwe baan gevonden worden of een afvloeiingsregeling worden aangeboden. DSM Agro is er trots op dat deze transitie bij het overgrote deel van het personeel goed en soepel verlopen is, waarbij de meeste personen weer goed terecht zijn gekomen.

De fabriek in Geleen is gestart op 6 augustus 2010 en is in 9 maanden verplaatst. Bij de vergunningaanvraag voor de fabriek in Geleen, bleek dat de gemaakte afspraken in het convenant niet goed overeenkwamen met de te hanteren regelgeving. De wet verplicht namelijk dat bij de bouw van een nieuwe installatie, voldaan moet worden aan de laatste regelgeving. De verplaatste fabriek moest dus gaan voldoen aan alle nieuwe wet- en regelgeving, waardoor de reeds verouderde installaties behoorlijke aanpassingen vereisten. Dat sloot niet aan bij onderdelen van het artikel 4.1.b “... zo spoedig mogelijk opbouwen....” en “....conform de huidige constructie en het huidige ontwerp in gebruik nemen...”. Het onderdeel “behoudens de daarvoor te verlenen Wet milieubeheer-vergunning” had een grote impact. Deze onduidelijkheid leidde toen tot frustratie bij DSM Agro en was reden om in het vergunningsproces

bezwaar aan te tekenen tegen deze extra eisen. Uiteindelijk heeft DSM Agro een innovatie doorgevoerd waar toen twee jaar onderzoek voor nodig was. Met de nieuwe technologie is een proces ontwikkeld dat geen emissies uitstoot (grote stikstof emissie reductie). Als dit proces niet was ontwikkeld, zou er in die tijd alsnog te veel ammoniak op de locatie in Geleen zijn. Dat zou ook betekenen dat er te hoge volumes ammoniak afgevoerd hadden moeten worden per spoor.

Voor de locatie Geleen had DSM Agro altijd al uitbreidingsplannen om de verwerkingscapaciteit van de salpeterzuurfabriek te vergroten. Bij dit soort uitbreidingen van een Salpeterzuurfabriek moet automatisch ook de capaciteit van de kunstmestfabriek vergroot worden ten behoeve van de verwerking van het Salpeterzuur. Tussen 2011 en 2015 werd de fabriek uitgebreid. Een apart haalbaarheidsonderzoek was vanwege de concrete uitbreidingsplannen toen voor besluitvorming over de uitbreiding en de vergunningsaanvraag niet nodig. Dat onderdeel van het convenant (inspanningsverplichting) bleek daardoor overbodig te zijn. Uiteindelijk zijn alle benodigde documenten tijdig voor de vergunningsaanvraag ingediend en is de vergunning afgegeven.

DSM Agro heeft door het tijdelijk in productie houden van de stoomketel in IJmuiden (zoals afgesproken in het convenant) de emissierechten kunnen behouden. Deze waren voldoende voor de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit in Geleen. Door het kunnen behouden van deze vrije emissierechten kon het bedrijf investeringen doen om de uitstoot te verminderen, waardoor uiteindelijk de uitstoot verminderd wordt.

DSM Agro en vervolgens OCI (overdracht was in juni 2010) heeft zich altijd ingezet om de afgesproken maximale volumes voor verwerking en transport per spoor niet te overschrijden. Uit aangeleverde volume overzichten over de per jaar per spoor getransporteerde volumes ammoniak (mede gericht aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) blijkt dat daaraan in bijna alle jaren is voldaan. Alleen in 2019 is een marginale (3,9 kt t.o.v. 126 kt) overschrijding geweest. Doordat er een plafond aan het per spoor te transporteren volume zat, was het voor DSM Agro van belang om ook een andere vervoersmogelijkheid te ontwikkelen. Daarom is tussen 2012 en 2015 gewerkt aan de ontwikkeling van de binnenvaarthaven voor ammoniak in Stein. Hiermee werd de continuïteit en de verbinding met zeehavens geborgd. De haven was in 2015 van belang, omdat vanwege een brand in de salpeterzuurfabriek, de volumes overschreden dreigden te worden. Door inzet van de binnenvaart kon toen een te hoog volume per spoor voorkomen worden. DSM heeft in de beginjaren van het convenant regelmatig over de volumes met het ministerie gecommuniceerd en gesprekken gevoerd. Later is dat alleen naar aanleiding van afwijkingen gebeurd.

Om de veiligheid van het vervoer per spoor nog verder te verbeteren heeft DSM zich ingezet in de afspraken om warme BLEVE vrij te gaan rijden.

De nadeelcompensatie is door de Tweede kamer goedgekeurd en tijdig aan DSM uitbetaald.

Een nevendoeel van het convenant was het in balans brengen van de verwerking en productie op de site van Geleen. Dit is in het convenant onvoldoende duidelijk als nevendoeel opgenomen. Daar staat “... gericht op het in balans brengen van de productie en verwerking van ammoniak.”. Het “gericht op” zorgt voor deze onduidelijkheid. Gemeentes zien het in balans

brengen van productie en verwerking dan ook als hoofddoel. Daar wordt door hen regelmatig naar verwezen en leidt regelmatig tot discussies, terwijl OCI binnen de afspraken en regelgeving opereert. De volumes welke in het convenant staan, zijn ingehaald door de wet Basisnet. De volumes binnen Basisnet zijn ruimer dan die in het convenant, waarmee OCI (samen met anderen) meer ammoniak per spoor zou mogen vervoeren.

2.4 Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

In de periode voor het afsluiten van het convenant is in de omgeving van IJmuiden veel discussie geweest over het transport van ammoniak naar IJmuiden. Ook zijn er in die tijd enkele spoor incidenten geweest, waardoor de bezorgdheid van de omgeving over spoorvervoer toenam. Deze bezorgdheid van de omgeving was reden om te werken aan het stoppen van het ammoniak transport per spoor.

De provincie Noord-Holland was met name bij de eerste fase van het convenant betrokken. Bij het vraagstuk rondom het (gedeeltelijk) intrekken van de milieuvergunning van de salpeterzuurfabriek in IJmuiden waren er in begin enkele onduidelijkheden. Timing en opvolging van het verlenen van een vergunning voor de fabriek in Geleen door de Provincie Limburg en het tijdig (gedeeltelijk) kunnen intrekken van de vergunning in IJmuiden was lastig en moeilijk af te stemmen. Ook was voor partijen niet altijd duidelijk of al dan niet gewacht moest worden op de vergunningverlening in Limburg. Daarnaast wilde de provincie Noord-Holland eigenlijk pas de vergunning officieel intrekken op het moment dat ook de hele nazorg (ontmanteling en opruimen van de installaties) verzorgd was. Door deze onduidelijkheden is enige vertraging in het proces gekomen, maar uiteindelijk is de vergunning binnen de afspraken van het convenant gedeeltelijk ingetrokken.

Op 19 maart 2009 is het convenant afgesloten, op 19 augustus 2009 is de vergunning voor de vestiging in Geleen verleend en op 31 december 2009 is de vergunning voor de vestiging in IJmuiden gedeeltelijk ingetrokken.

De ontmanteling van de fabriek in IJmuiden is in het convenant niet goed meegenomen. DSM heeft uiteindelijk wel een ontmantelingsplan gemaakt, welke door de provincie is goedgekeurd. Midden 2010 zijn BRZO-controles uitgevoerd, waarbij de ontmanteling is vastgesteld. De ontmanteling is dus op een goede manier uitgevoerd.

De provincie is verder niet betrokken geweest bij de afvloeiing van de medewerkers van DSM Agro in IJmuiden en ook niet bij de overige acties van het convenant. De provincie heeft geen rapportages gezien en zijn niet geïnformeerd of betrokken geweest bij emissierechten en de nadeelcompensatie, etc.

In de ogen van de provincie hebben uiteindelijk de betrokken partijen er alles aan gedaan om de afspraken uit het convenant na te leven en is het doel bereikt. Het spoortransport van ammoniak tussen Geleen en IJmuiden is gestopt.

De provincie was op de hoogte dat het convenant met een jaar verlengd zou worden, maar heeft daar toen geen officiële brief over ontvangen⁵. Een verlenging van het convenant (of tussentijds eruit treden) vergt bij de provincie een besluit van de Gedeputeerde Staten. Een nieuw convenant waarbij de provincie niet meer betrokken is, kan zonder Gedeputeerde Staten besluit na afloop van het convenant. Er is nu geen Gedeputeerde Staten besluit genomen over de huidige verlenging. Voor de provincie is dit dossier afgerond en heeft daarom de voorkeur voor een eventueel nieuw convenant (mocht die er komen) zonder betrokkenheid van de provincie.

Leerpunt

Het is een aandachtspunt voor volgende convenanten waarbij een fabriek gesloten moet worden, dat er rekening gehouden wordt met afspraken en timing van het afbreken en opruimen van de installaties. Daarbij moet ook de financiële afwikkeling goed beschreven zijn, zodat partijen niet zomaar schadeclaims kunnen indienen.

---

⁵ Ondertussen heeft de provincie een brief hierover van het ministerie ontvangen.
Buck Consultants International

2.5 Totaal overzicht uitvoering afspraken

Hieronder is per afspraak of actie, welke in het convenant is opgenomen, aangegeven of deze (nagenoeg) geheel (licht groen/groen), gedeeltelijk (oranje) of niet is uitgevoerd (rood)⁶ en op basis waarvan dat geconcludeerd is.

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
DSM Agro heeft uiterlijk 31-12-2009 haar vestiging in IJmuiden gesloten (met uitzondering van de stoomketel) en het vervoer van ammoniak per spoor tussen IJmuiden en Geleen beëindigd.	Artikel 2a	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen en onderbouwd met document: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021.
Uitvoering tijdig intrekken gedeeltelijke Wet milieubeheervergunning Salpeterzuurfabriek in IJmuiden (uiterlijk 31-12-2009) (incl. behouden vergunning stoomketel)	Artikel 2b Artikel 11a	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Brief DSM Agro nadeelcompensatie, Geleen 15 april 2010 Wet milieubeheer gedeeltelijke intrekking vergunning (15-09-09) Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021.
Alle betrokken overheden hebben alle aanvragen van DSM Agro voor de verplaatsing van de fabriek voortvarend behandeld.	Artikel 11b	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen
Het verloop van fase 1 is uitgevoerd conform het convenant: Voor 31 december 2009 is de fabriek in IJmuiden ontmanteld en daarna zo spoedig mogelijk verplaatst en opgebouwd in Geleen	Artikel 4.1 a, b	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Foto Wet milieubeheer reguliere controle, BRZO-inspectie (05-02-10).tif Intentieverklaring sloop DSM Agro fabriek IJmuiden Memorandum of Understanding DSM Agro BV en Corus Staal BV (sloop DSM Agro fabriek IJmuiden) Foto ontmanteling SZF 5 IJmuiden 1 t/m 7 Aankomst van SZF 6 in Geleen 1 t/m 3
DSM Agro heeft gezorgd voor een goede afwikkeling van de afvloeiing van de werknemers ten gevolge van de sluiting van de DSM Agro vestiging in IJmuiden	Artikel 9	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Sociaal Plan DSM Agro IJmuiden (Oktober, 2008) (vertrouwelijk) Update inschatting kosten Sociaal Plan DSM Agro IJmuiden (26-05-09) (vertrouwelijk)
De stoomketel van de fabriek in IJmuiden is in werking gebleven na de ontmanteling van de fabriek.	Artikel 12c	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
DSM Agro heeft voor 15 mei 2009 een aanvraag gedaan bij Wet milieubeheer- en bouwvergunningen voor het	Artikel 4.2a	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Limburg en Ministerie van

⁶ Onder het kopje "uitvoering" is dat met een kleur (groen, licht groen, oranje, rood) verduidelijkt.

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
oprichten, in gebruik nemen en exploiteren van de salpeterzuurfabriek (uit IJmuiden) op de locatie te Geleen.			<p>Infrastructuur en Waterstaat, en onderbouwd met document:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bouwvergunning fabriek in Geleen – gemeente Sittard-Geleen (verstuurd 8 december 2009)
DSM Agro heeft voor 15 mei 2009 het vereiste milieu-effectrapport ingediend bij het bevoegd gezag	Artikel 4.2b	Uitgevoerd conform convenant	<p>Schriftelijk bevestigd, onderbouwd met documenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> CSP verzoek om aanvullende gegevens veranderingsvergunning SZF 4-5-6 (10-04-09) CSP Zienswijzen veranderingsvergunning SZF 6 en ambtshalve aanpassing SZF 4-5 CSP Besluit veranderingsvergunning SZF 4-5 met SZF 6 (10-04-2009) Oordeel over het MER, eindconcept toetsingsadvies 2144-75 (21-04-09) E-mail MER: E-mail MER (24 april 2009) Bijlage PR Contouren MER SZF6 2009 Bijlage Totaal-N emissiecijfers Chemelot 2009 MER CSP Nota MER SZF6 (26-03-09) CSP Nota MER SZF6 2009 aanvullende info 09-04-2009 Onderdeel aanvraag milieuvergunning Blz. 24 Bijlage 1: Meting / registratie NOx en bewaking NOx emissies SZF4/5/6 Concept Brf aanvullende gegevens Wm aanvraag SZF6
DSM Agro heeft een technisch en bedrijfseconomische haalbaarheidsonderzoek voor de vergroting van de verwerkingscapaciteit in de jaren 2009 uitgevoerd (binnen 6 maanden na ondertekening van het convenant)	Artikel 5.1	Niet uitgevoerd conform convenant	<p>Mondeling bevestigd door OCI en de Provincie Limburg dat alle benodigde documenten voor vergunning verstrekking aan de provincie Limburg zijn verstrekt.</p> <p>DSM Agro had reeds concrete plannen voor de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit, waardoor een technisch en bedrijfseconomisch haalbaarheidsonderzoek niet meer noodzakelijk was.</p>
DSM Agro heeft de resultaten uiterlijk drie maanden na de inwerkingtreding van het convenant kenbaar gemaakt aan de Rijksoverheid en Provincie Limburg	Artikel 5.2	Niet uitgevoerd conform convenant	<p>Mondeling bevestigd door Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat over de haalbaarheid van de uitbreiding gesproken is. Onderzoek is niet uitgevoerd, waardoor daar ook niet specifiek over gesproken kon worden.</p>
De Rijksoverheid, DSM Agro en Provincie Limburg hebben de uitkomst van het technisch en bedrijfseconomische haalbaarheidsonderzoek besproken	Artikel 5.3	Niet uitgevoerd conform convenant	<p>Mondeling bevestigd door Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat over de haalbaarheid van de uitbreiding gesproken is. Onderzoek is niet uitgevoerd, waardoor daar ook niet specifiek over gesproken kon worden.</p>
De Provincie Limburg heeft spoedig na verlenen van de wet milieubeheervergunning voor de fabriek in Geleen	Artikel 11.2	Uitgevoerd conform convenant	<p>Mondeling bevestigd door alle partijen</p>

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
en Stein de Provincie Noord-Holland geïnformeerd. De Provincie Noord-Holland heeft vlak na deze informatie de vergunning voor de locatie in IJmuiden gedeeltelijk ingetrokken			
De salpeterzuurfabriek heeft vanaf 2011 en volgende jaren op jaarbasis minimaal 55.000 ton ammoniak van de Ammoniakstroom op de locatie in Geleen verwerkt	Artikel 4.1c	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en onderbouwd met document: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021
DSM Agro heeft in fase 2 de verwerkingscapaciteit van ammoniak in Geleen vergoot dat vanaf 1 januari 2015 minimaal 61.000 ton ammoniak verwerkt wordt waardoor afvoer van de Ammoniakstroom overbodig wordt en de ammoniak volledig in Geleen wordt verwerkt.	Artikel 5.1	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat afvoer per spoor binnen de maximale waarden blijft en verwerkingscapaciteit vergoot is. Onderbouwd met document: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021 Afvoer van ammoniak wordt vanaf 2015 ook per binnenvaart verzorgd.
De afvoer van de ammoniakstroom vanuit Geleen dat per spoor naar Duitsland en/of België of Frankrijk wordt afgevoerd, altijd via de kortste routes gegaan	Artikel 6.1	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
Na de inwerkingtreding van het convenant (2008) en tot de afronding van fase 1 (2011) is maximaal 242.000 ton ammoniak op jaarbasis van of naar de locatie in Geleen per spoor vervoerd	Artikel 6.2	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onderbouwd met document van OCI: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021
Na de afronding van fase 1 in 2011 en tot de afronding van fase 2 in 2015 is maximaal 187.000 ton ammoniak op jaarbasis van of naar de Locatie te Geleen per spoor vervoerd	Artikel 6.3	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onderbouwd met document van OCI: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021
Na de afronding van fase 2 (2015) is maximaal 126.000 ton ammoniak op jaarbasis van of naar de Locatie te Geleen per spoor vervoerd	Artikel 6.4	Gedeeltelijk ⁷ uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> OCI-Nitrogen ammoniakconvenant volume overschrijding 2019 Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021 Realisatie convenant ammoniaktransport OCI 2015 Overschrijding convenant ammoniaktransport IenW OCI Nitrogen B.V. inzake ammoniakconvenant volume overschrijding 2019 IenW Reactie brief volumeoverschrijding Ammoniakconvenant OCI 2019 IENM _ aanvraag tot gedoogde overschrijding convenants grenzen vanwege bijzondere situatie (Convenant ammoniaktransport)

⁷ In 2019 is een kleine overschrijding door OCI Nitrogen gerapporteerd en door Ministerie IenW geconstateerd.
Buck Consultants International

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
De benodigde aanvoer van ammoniak tijdens groot-onderhoud (DSM Agro) is in de afgelopen jaren zoveel als redelijkerwijs mogelijk beperkt	Artikel 6.8	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Rapport toetsing realisatiecijfers vervoer gevaarlijke stoffen over het spoor aan de risicoplafonds Basisnet (periode 1-10-2016 – 30-9-2017) Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021 Provincie Limburg, beantwoording statenvragen IJzeren Rijn en Ammoniakconvenant Ontwikkeling spoorgoederenverkeer in Nederland 2020 vergeleken met 2019, ProRail, februari 2021
DSM N.V. heeft het transport van gevaarlijke stoffen per spoor in Nederland zo georganiseerd dat een warme BLEVE is voorkomen	Artikel 10.1	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onderbouwd met document: <ul style="list-style-type: none"> Concept DSM Plan van aanpak voorkomen warme BLEVE, update PvA WBV (vertrouwelijk)
DSM N.V. heeft het plan van aanpak voor warme BLEVE vrij rijden gerapporteerd aan de Rijksoverheid	Artikel 10.2	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Concept DSM Plan van aanpak voorkomen warme BLEVE, update PvA WBV (vertrouwelijk) Verslag werking basisnet vervoer gevaarlijke stoffen 2019
DSM Agro heeft CO2-emissierechten voor haar inrichting in IJmuiden toentertijd toegewezen gekregen	Artikel 8	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
DSM Agro heeft afgezien van het aanvragen van emissierechten als nieuwkomer emissierechten voor haar verplaatste Salpeterzuurfabriek 5 naar Geleen.	Artikel 8	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
De minister van VROM heeft ervoor gezorgd dat broeikasgasemissierechten voor de planperiode van 2008 tot en met 2012 zijn toegewezen aan DSM Agro in IJmuiden	Artikel 12a	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
De minister van VROM heeft in een nieuwkomersbeschikking voor de planperiode van 2008 tot en met 2012 broeikasgasemissierechten toewijzen voor de lachgasemissies ten behoeve van DSM Agro in IJmuiden	Artikel 12b	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
De emissierechten toentertijd verleend aan degene die de inrichting van DSM Agro te IJmuiden drijft	Artikel 12c	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
De minister van VROM heeft na 1 januari 2013 de mogelijkheden voor toewijzing van broeikasgasemissierechten voor broeikasgasemissies ten behoeve van DSM Agro beoordeeld naar de op dat moment geldende	Artikel 12d	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
regelgeving? (t.b.v. het nationale toewijzingsbesluit broeikasgasemissies)			
DSM Agro heeft tussen 2009 en 2011 (tot het moment van realisatie van fase 1) halfjaarlijks en vanaf 2011 jaarlijks aan de Rijksoverheid, Provincie Limburg en Provincie Noord-Holland een schriftelijke rapportage uitgebracht over de voortgang van de uitvoering van het convenant en deze zijn door de partijen besproken en geëvalueerd.	Artikel 7.1, 7.2	Niet uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen. Er is niet voldaan aan de jaarlijkse rapportages. In de begin periode zijn er rapportages uitgebracht en besproken, maar daarna is alleen gerapporteerd over afwijkingen. De rapportages zijn alleen in de eerste jaren besproken tussen OCI en het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat, maar niet met de andere convenant partijen. Deze rapportages zijn niet verstrekt aan de evaluatoren.
DSM Agro heeft (na het indienen van een verzoek tot betaling) eenmalig bedrag als nadeelcompensatie ontvangen binnen dertig dagen na de inwerkingtreding van het convenant van het ministerie van VROM	Artikel 2c Artikel 13	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Noord-Holland en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en onderbouwd met document: <ul style="list-style-type: none"> Brief DSM Agro nadeelcompensatie, Geleen 15 april 2010
Elke partij heeft zijn eigen kosten gedragen die zijn gemaakt bij de voorbereiding en uitvoering van dit convenant en DSM Agro is financieel volledig verantwoordelijk geweest voor alle benodigde investeringen voor de verwerking van de ammoniakstroom in Geleen	Artikel 14	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen
Wanneer er sprake was van een geschil is hier schriftelijk en gemotiveerd een melding gemaakt aan de andere partijen	Artikel 15	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen. Er was geen geschil in deze periode.
Wanneer er sprake was van een (dreigende) vertraging, onvoorziene omstandigheid waardoor het convenant gedeeltelijk niet kon worden uitgevoerd, is hier schriftelijk en gemotiveerd een melding gemaakt aan de andere partijen	Artikel 16.1	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen en onderbouwd met documenten: <ul style="list-style-type: none"> Overschrijding convenant ammoniaktransport. Realisatie convenant ammoniaktransport Enkele vertragingen in voorbereiding en bij uitvoering van het convenant zijn binnen de afspraken van het convenant opgelost.
De partijen hebben al het mogelijk gedaan om de doelstelling van het convenant zo veel mogelijk te realiseren	Artikel 16.4	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door alle partijen
Er is geen reden geweest dat DSM Agro de nadeelcompensatie, te vermeerderen met rente, aan de minister van VROM heeft moeten terugbetalen	Artikel 17	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI en Ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat.
De overdracht van DSM Agro aan OCI Nitrogen is conform het convenant verlopen	Artikel 22	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door OCI, Provincie Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat en onderbouwd met het document: <ul style="list-style-type: none"> Hand over document SZF6 Geleen to OCI Operations (6 augustus 2010).
Binnen één maand na de inwerkingtreding van dit convenant is de zakelijke inhoud daarvan gepubliceerd in de Staatscourant	Artikel 27	Uitgevoerd conform convenant	Mondeling bevestigd door Ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat

Convenant afspraak/actie	Artikelen	Uitvoering	Onderbouwing
Het convenant eindigde op 31 december 2020. Alle partijen hebben in 2020 ingestemd met het verlengen van het convenant met één jaar	Artikel 26.2	Niet uitgevoerd conform convenant	<p>OCI, Provincie Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben het verlengen van het convenant ondertekend. De Provincie Noord-Holland was wel op de hoogte van de verlenging, maar heeft geen officiële brief hierover ontvangen en heeft de verlenging van het convenant dus niet ondertekend.</p> <p>Onderbouwd met documenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afschrift brief aan PS Limburg beantwoording vragen giftreinen Lokaal Limburg (05-11-19) • GS brief antwoorden statenvragen SP giftreinen Venlo (08-10-19)
DSM Agro zal er in twee fasen voor zorgen dat de Ammoniakstroom, met inachtneming van artikelen 4 en 5, volledig op de locatie te Geleen wordt verwerkt.	Artikel 3	Onduidelijk	Mondeling en schriftelijk bevestigd door alle partijen dat de ammoniakstroom niet meer per spoor tussen Geleen en IJmuiden wordt vervoerd. Een ammoniakstroom wordt nog wel per binnenvaart vervoerd.

Hoofdstuk 3 **Conclusies en aanbevelingen**

3.1 Uitvoering convenant

De convenant partijen zijn tevreden met het resultaat van het convenant en de uitvoering van de afspraken. Met op hoofdlijnen:

- De salpeterzuurfabriek in IJmuiden is tijdig ontmanteld en de opbouw van de salpeterzuurfabriek in Geleen heeft plaats gevonden;
- Om dit mogelijk te maken is de milieuvergunning in IJmuiden gedeeltelijk ingetrokken en voor Geleen tijdig aangevraagd en afgegeven, zodat ook de productie en verwerkingsfaciliteiten gebouwd konden worden;
- Het vervoer van ammoniak per spoor tussen Geleen en IJmuiden is binnen de gestelde termijn gestopt.
- De afspraken rondom financiële vergoedingen en emissierechten waren een belangrijk onderdeel van het convenant. Deze afspraken zijn nagekomen;
- OCI heeft gedurende het convenant voldaan aan het gestelde maximaal per spoor te transporteren ammoniakvolume (op één marginale overschrijding in 2019 na).

Inhoudelijk mag de uitvoering van het convenant dan ook als geslaagd beschouwd worden.

Het convenant heeft twee belangrijke neveneffecten gehad, te weten:

- Positieve bijdrage aan de totstandkoming van het convenant Warme BLEVE vrij rijden (nationaal breed convenant).
- Ontwikkeling van de ammoniakhaven in Stein, zodat aan- en afvoer van ammoniak op een veilige manier via de binnenvaart geborgd is.

De convenantpartijen zijn content dat het convenant een stimulans is geweest voor deze ontwikkelingen.

3.2 Procedurele zaken convenant

Procedureel zijn enkele opmerkingen bij de uitvoering van het convenant te maken:

- DSM Agro/OCI heeft niet volledig voldaan aan haar verplichtingen uit artikel 7. In de begin jaren zijn rapportages opgeleverd (mondeling bevestigd, maar er zijn geen afschriften

meer van teruggevonden). De andere convenantpartijen hebben hier niet op geageerd en hebben dit niet als een probleem ervaren. Nu aan alle resultaatverplichtingen uit het convenant zijn voldaan levert dit geen grote problemen op, maar dat was tijdens het verloop van een convenant niet duidelijk. Mocht er toch onverhoopt discussie komen over uitvoering van een convenant of indien activiteiten niet naar behoren worden uitgevoerd, is een regelmatige en goede rapportage van belang. Partijen dienen dan ook in het verloop daar nauwkeuriger op toe te zien.

- De looptijd van het convenant was met 11 + 1 jaar (tussen 2009 en eind 2020) lang. Door de duur van het convenant (en het ontbreken van formele tussentijdse evaluaties) zijn achteraf niet alle documenten meer terug te vinden en zijn betrokken personen niet meer in functie. Indien een evaluatie wordt afgesproken, is het aan te raden dat binnen een kortere tijdsperiode te laten plaatsvinden. Doordat niet alle documenten meer waren terug te vinden, zijn ook niet alle afspraken en activiteiten in deze evaluatie middels schriftelijke documentatie te verifiëren. Omdat meerdere convenantpartijen de uitvoering van de afspraken uit het convenant hebben bevestigd of deze op een andere wijze zijn aangetoond (bijvoorbeeld met foto's), is aangenomen dat de afspraken zijn nagekomen.
- Binnen de hoofdoelstelling van het convenant is een nevendoeel opgenomen ("...vergroting van de verwerkingscapaciteit voor ammoniak op de locatie te Geleen, gericht op het in balans brengen van de productie en verwerking van ammoniak aldaar"). Doordat in deze zin met de tekst "gericht op" indirect "het in balans brengen van productie en verwerking" als nevendoeel benoemd is, heeft dat tot onduidelijkheden geleid en is dat soms door niet direct betrokken partijen als hoofddoel geïnterpreteerd. In convenanten moet daarom goed onderscheid gemaakt worden tussen hoofddoelen en eventuele nevendoeelen en deze dan ook als zodanig benoemen.
- In artikel 11.2 van het convenant is de uitvoering van verschillende bestuurlijke procedures (vergunningen aanvraag/intrekking) in volgorde aan elkaar gekoppeld. Door de complexiteit en doorlooptijd van dit soort procedures is dat niet altijd goed mogelijk en heeft dat in de uitvoering tot verwarring en discussie geleid. Het is aan te raden om dit soort koppelingen zo veel als mogelijk te vermijden en de verplichtingen apart op te nemen.
- Dit convenant is een afspraak tussen marktpartijen, ministerie en gedeputeerde staten. De verlenging van het convenant dient te gebeuren bij schriftelijke instemming van alle betrokken partijen. De verlenging van het convenant met één jaar, welke eind 2020 vrijwillig door partijen is gebeurd, is niet door alle partijen bekrachtigd. Bovendien vergt dat besluitvorming van gedeputeerde staten, welke in ieder geval in Noord-Holland niet heeft plaatsgevonden. Het valt aan te bevelen om de geldigheid van deze verlenging nog eens juridisch te toetsen. Alle partijen hebben tijdens de interviews geen blijk gegeven dat zij grote bezwaren hebben tegen deze verlenging van een jaar. Bovendien heeft OCI blijk gegeven dat zij de gemaakte afspraken in ieder geval zullen na komen. Indien onverhoopt de verlenging juridisch niet sluitend is, zal dat naar verwachting niet tot een praktisch andere uitvoering leiden.

Bijlage 1

Lijst opgeleverde documenten

- Aankomst van SZF 6 in Geleen 1
- Aankomst van SZF 6 in Geleen 2
- Aankomst van SZF 6 in Geleen 3
- Adviesaanvraag einde NH₃-transport (03-03-08)
- Afschrift brief aan PS Limburg beantwoording vragen giftreinen Lokaal Limburg (05-11-19)
- Bijlage 1: Meting / registratie NO_x en bewaking NO_x emissies SZF4/5/6
- Bijlage 7 emissietabel SZ6
- Bijlage PR Contouren MER SZF6 2009
- Bijlage Totaal-N emissiecijfers Chemelot 2009 MER
- Bouwvergunning fabriek in Geleen
- Brief DSM Agro nadeelcompensatie, Geleen 15 april 2010
- Concept Brf aanvullende gegevens Wm aanvraag SZF6
- CSP Besluit veranderingsvergunning SZF 4-5 met SZF 6 (10-04-2009)
- CSP Nota MER SZF6 (26-03-09)
- CSP Nota MER SZF6 2009 aanvullende info 09-04-2009
- CSP verzoek om aanvullende gegevens veranderingsvergunning SZF 4-5-6 (10-04-09)
- CSP Zienswijzen veranderingsvergunning SZF 6 en ambtshalve aanpassing SZF 4-5
- Debat avond NH₃ transport, gevaar ammoniaktransport, Memo Huurdeman (27-11-03)
- DSM Plan van aanpak voorkomen warme BLEVE, update PvA WBV
- DSM Press Release, sluiting Agro plant IJmuiden (04-03-2008)
- E-mail MER
- Evaluatie Meeting Ammoniak Convenant, OCI, maart 2021
- Foto ontmanteling SZF 5 IJmuiden 1 t/m 7
- GS brief antwoorden statenvragen SP giftreinen Venlo (08-10-19)
- Hand over document SZF6 Geleen to OCI Operations
- IENM _ aanvraag tot gedoogde overschrijding convenants grenzen vanwege bijzondere situatie (Convenant ammoniaktransport)
- IenW OCI Nitrogen B.V. inzake ammoniakconvenant volume overschrijding 2019
- IenW Reactie brief volumeoverschrijding Ammoniakconvenant OCI 2019
- Intentieverklaring sloop DSM Agro fabriek IJmuiden
- Ketenstudies Ammoniak, Chloor en LPG, KPMG, TNO, ECORYS, november 2004.
- Memorandum of Understanding DSM Agro BV en Corus Staal BV (sloop DSM Agro fabriek IJmuiden)
- OCI-Nitrogen ammoniakconvenant volume overschrijding 2019

- Onderdeel aanvraag milieuvergunning Blz. 24
- Ontwikkeling spoorgoederenverkeer in Nederland 2020 vergeleken met 2019, ProRail, februari 2021
- Oordeel over het MER, eindconcept toetsingsadvies 2144-75 (21-04-09)
- Overschrijding convenant ammoniaktransport
- Provincie Limburg, beantwoording statenvragen IJzeren Rijn en Ammoniakconvenant
- Rapport toetsing realisatiecijfers vervoer gevaarlijke stoffen over het spoor aan de risico-plafonds Basisnet (periode 1-10-2016 – 30-9-2017)
- Realisatie convenant ammoniaktransport OCI 2015
- Sociaal Plan DSM Agro IJmuiden (Oktober, 2008)
- Tweede Kamer der Staten-Generaal verslag algemeen overleg vervoer gevaarlijke stoffen (19-03-2009)
- Update inschatting kosten Sociaal Plan DSM Agro IJmuiden (26-05-09)
- Verslag werking basisnet vervoer gevaarlijke stoffen 2019
- Wet milieubeheer gedeeltelijke intrekking vergunning (15-09-09).tif
- Wet milieubeheer reguliere controle, BRZO-inspectie (05-02-10).tif

20211198